

ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»

Фаховий медико-фармацевтичний коледж

Циклова комісія загальнофармацевтичних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Фахового медико-фармацевтичного коледжу

Наталія ТВЕРДОХЛІБ
«29» серпня 2025 р.

Схвалено на засіданні циклової комісії загальномедичних дисциплін
Протокол № 1 від 28.08.2025 р.

Голова ЦК Тетяна ШИЛЕНКО

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ФАРМАКОЛОГІЯ»

Галузь знань:	22 Охорона здоров'я
Спеціальність:	226 Фармація, промислова фармація
Освітньо-професійна програма:	Фармація, промислова фармація
Освітня кваліфікація:	фаховий молодший бакалавр
Професійна кваліфікація:	асистент фармацевта
Статус освітнього компонента:	обов'язковий
Форма навчання:	денна, заочна

Курс: 2(3)

Семестр: 3,4(5,6)

Обсяг кредитів ECTS: 9

Всього годин за навчальним планом: 270 год

-лекції 50/6 год

- практичні заняття 130/12 год

-самостійна робота студентів 90/252 год

-екзамен

Київ 2025

Розробник(-и)силабусу освітнього компоненту:

КАРПУН Євген, викладач Фахового медико-фармацевтичного коледжу ПрАТ ВНЗ «МАУП», спеціаліст вищої категорії, доктор філософії зі спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація».

Викладач:

КАРПУН Євген, викладач Фахового медико-фармацевтичного коледжу ПрАТ ВНЗ «МАУП», спеціаліст вищої категорії, доктор філософії зі спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація».

Силабус розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії
Протокол №1 від 28.08.2025 р.

Голова циклової комісії Тетяна ШИЛЕНКО

Силабус перевірено
« 29 / 08 / 2025 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи Катерина КАРДАВА

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол №_____

підпис *ПРИЗВИЩЕ Ім'я*

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол №_____

підпис *ПРИЗВИЩЕ Ім'я*

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол №_____

підпис *ПРИЗВИЩЕ Ім'я*

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол №_____

підпис *ПРИЗВИЩЕ Ім'я*

ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»

Фаховий медико-фармацевтичний коледж

Назва освітнього компоненту	Фармакологія
Викладач(-и)	 КАРПУН Євген, викладач Фахового медико-фармацевтичного коледжу ПрАТ ВНЗ «МАУП», спеціаліст вищої категорії, доктор філософії зі спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація».
Портфоліо викладача	https://medcollege.maup.com.ua/pro-koledzh/kadrovij-sklad-zgidno-z-licenzijnimi-umovami.html
Контактний телефон	+380680678545
Електронна адреса	ekarpun@gmail.com
Сторінка освітнього компоненту на сайті	https://medcollege.maup.com.ua/pro-koledzh/osvitnij-proces1/robochi-navchalni-programi-silabusi.html
Консультації	п'ятниця, 15.00-16.00

1.Коротка анотація до освітнього компонента

«ФАРМАКОЛОГІЯ»

Обов'язкова навчальна дисципліна «Фармакологія» є складовою циклу професійної підготовки фахових молодших бакалаврів за спеціальністю 18 Фармація, промислова фармація. Програму дисципліни розроблено відповідно до Стандарту фахової передвищої освіти та освітньо-професійної програми підготовки фахового молодшого бакалавра.

Освітній компонент «Фармакологія» забезпечує формування у здобувачів освіти системних знань про лікарські засоби, їх класифікацію, механізми дії, фармакологічні ефекти, показання та протипоказання до застосування, побічні реакції та взаємодії між препаратами. У межах дисципліни вивчаються основні фармакологічні групи лікарських засобів, принципи їх раціонального використання, а також основи фармакотерапії різних захворювань.

Особлива увага приділяється безпечному та ефективному застосуванню лікарських засобів, ролі фармацевта у забезпеченні фармацевтичної опіки, попередженню небажаних реакцій та підвищенню якості фармакотерапії. Вивчення дисципліни сприяє формуванню клінічного мислення, професійної відповідальності та готовності до практичної діяльності у сфері фармації.

2. Метою вивчення навчальної дисципліни «Фармакологія» є формування у здобувачів освіти системних знань про лікарські засоби, механізми їх дії та принципи раціонального застосування з метою забезпечення ефективної та безпечної фармакотерапії.

Основними завданнями є:

- засвоєння класифікації лікарських засобів та їх фармакологічних характеристик;
- вивчення механізмів дії, фармакодинаміки та фармакокінетики препаратів;
- формування знань про показання, протипоказання та побічні ефекти лікарських засобів;
- ознайомлення з принципами раціонального призначення та застосування лікарських засобів;
- розвиток умінь аналізувати фармакологічну дію препаратів і оцінювати їх ефективність та безпеку;
- формування навичок попередження лікарських взаємодій та небажаних реакцій;
- підготовка до надання фармацевтичної допомоги та консультування пацієнтів щодо застосування лікарських засобів;
- виховання професійної відповідальності, дотримання принципів фармацевтичної етики та деонтології.

3. Формат курсу: очний (offline).

4. Програмні результати навчання (інтегральні, фахові компетентності):

Інтегральна компетентність	Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в медичній галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідної науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; відповідальність за результати своєї діяльності; здійснення контролю інших осіб у визначених ситуаціях.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК 6. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>ЗК 7. Здатність використовувати інформаційні та</p>

	<p>комунікаційні технології.</p> <p>ЗК 8. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p>
<p>Спеціальні (фахові) компетентності (СК)</p>	<p>СК 1. Здатність використовувати нормативно-правові акти України та дотримуватись положень належних фармацевтичних практик щодо здвіснення професійної діяльності.</p> <p>СК 2. Здатність здійснювати професійну діяльність згідно з вимогами санітарно-гігієнічних норм, охорони праці та безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки.</p> <p>СК 3. Здатність застосувати на практиці принципи фармацевтичної етики та деонтології, розуміти соціальні наслідки професійної діяльності.</p> <p>СК 4. Здатність проводити інформаційно-просвітницьку роботу серед населення з метою профілактики поширення захворювань, популяризації здорового способу життя та покращення його якості,</p> <p>СК 5. Здатність виконувати завдання, направлені на забезпечення та контроль якості лікарських засобів та лікарської рослинної сировини.</p> <p>СК 6. Здатність забезпечувати належне зберігання лікарських засобів та інших товарів аптечного асортименту.</p> <p>СК 7. Здатність виготовляти лікарські засоби в умовах аптеки.</p> <p>СК 8. Здатність зас осовувати в умовах аптеки нормативно-технічну документацію у процесі промислового виробництва лікарських засобів.</p> <p>СК 9. Здатність виконувати технологічні операції в процесі промислового виробництва фармацевтичних препаратів.</p> <p>СК 10. Здатність надавати домедичну допомогу.</p> <p>СК 11. Здатність ідентифікувати лікарську рослинну сировину, систематизувати її за класами хімічної будови біологічно активних речовин.</p> <p>СК 12. Здатність відпускати споживачам лікарські засоби та інші товари аптечного асортименту.</p> <p>СК 13. Здатність надавати фармацевтичну допомогу(послугу) споживачам лікарських засобів та товарів аптечного асортименту.</p>
<p>Програмні результати навчання (РН)</p>	<p>РН 1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>РН 2. Спілкуватися українською та іноземною мовами у професійній діяльності.</p> <p>РН 3. Встановлювати ділові комунікації між усіма учасниками професійної діяльності.</p>

PH 4. Використовувати інформаційно-комунікативні технології та інформаційно-пошукові системи в професійній діяльності

PH 5. Використовувати нормативно-правові акти в процесі професійної діяльності, положення належних фармацевтичних практик, всі наявні стандартні процедури з метою завчасного забезпечення якості виробленої продукції, наданої послуги, виконаної роботи тощо.

PH 6. Здійснювати професійну діяльність з урахуванням її значущості для здоров'я людини та напрямків розвитку фармації.

PH 7. Дотримуватися вимог санітарно-гігієнічного режиму, охорони праці та життєдіяльності, пожежної безпеки та професійної діяльності.

PH 8. Дотримуватись принципів фармацевтичної етики та деонтології у професійній діяльності.

PH 9. Пропагувати здоровий спосіб життя з метою збереження та відновлення фізіологічних та психологічних функцій, оптимальної працездатності та соціальної активності, поширювати інформацію щодо профілактики захворювань, небезпеки безвідповідального самолікування.

PH 10. Не допускати відпуску неякісних та фальсифікованих лікарських засобів з аптеки та її структурних підрозділів.

PH 11. Проводити роботи з приготування, перевірки та зберігання титрованих розчинів, реактивів, індикаторів та здійснювати окремі види аналізу лікарських засобів.

PH 12. Забезпечувати належне зберігання та схоронність лікарських засобів та товарів аптечного асортименту відповідно до вимог нормативних документів.

PH 13. Виготовляти в умовах аптеки лікарські засоби за рецептами лікарів та на замовлення закладів охорони здоров'я.

PH 14. Керуватись нормативно-технічною документацією у процесі промислового виробництва фармацевтичних препаратів.

PH 15. Виконувати технологічні операції у процесі виробництва фармацевтичних препаратів.

PH 16. Виконувати основні заходи, направлені на надання домедичної допомоги в різних клінічних ситуаціях, спрямованих на врятування та збереження життя людини у невідкладному стані та мінімізацію наслідків впливу такого стану на її здоров'я.

PH 17. Робити висновки щодо ідентичності лікарської рослинної речовини, наявності домішок, приналежності до певної групи за вмістом біологічно активних речовин.

PH 18. Виконувати операції, пов'язані з прийманням

	<p>лікарських засобів від постачальників.</p> <p>РН 19. Реалізовувати(відпускати) лікарські засоби та інші товари аптечного асортименту.</p> <p>РН 20. Класифікувати лікарські засоби за фармакологічними групами, умовами зберігання та умовами відпуску з аптеки.</p>
--	---

6. Тривалість курсу: 270 год. (9 кредитів ECTS), з них 180 год. аудиторної роботи, 90 год. самостійної роботи.

7. Статус освітнього компонента: формує спеціальні компетентності.

8. Пререквізити: ОК 5, ОК 6, ОК 9, ОК 12, ОК 14

9. Політика курсу

Політика щодо академічної доброчесності. Ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Списування при оцінюванні успішності здобувача освіти під час контрольних заходів на практичних заняттях, контролю змістових модулів та семестрового екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування викладачем.

Політика щодо відвідування занять. Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати навчальні заняття згідно з розкладом, дотримуватися етичних норм поведінки.

Політика щодо дедлайнів, відпрацювання, підвищення рейтингу, ліквідації академічної заборгованості. Відпрацювання пропущених занять здобувачем освіти здійснюється згідно з встановленим в коледжі графіком відпрацювань пропущених занять. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених коледжем для виконання видів письмових робіт з освітнього компонента. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – до 20% від максимальної кількості балів за даний вид роботи.

Політика щодо оскарження оцінки з освітнього компонента (апеляцій). Здобувачі ї освіти мають право на оскарження (апеляцію) оцінки з освітнього компонента, отриманої під час контрольних заходів.

11. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	очна (денна)						заочна форма					
	Усього	У тому числі					Усього	У тому числі				
		лекції	семінарські	лабораторні	індивідуальні	самостійні		лекції	семінарські	лабораторні	індивідуальні	самостійні
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Семестр III												
Тема 1. Вступ. Загальна фармакологія рецептурою 3	29	4		12		13	14	1	2			14
Тема 2. Лікарські засоби, що впливають на аферентну іннервацію	8	2		4		2	12					12
Тема 3. Лікарські засоби, що впливають на еферентну іннервацію. Лікарські засоби, що діють у ділянці холінергічних синапсів	16	2		6		2	12					12
Тема 4. Лікарські засоби, що впливають на еферентну іннервацію. Лікарські засоби, що діють у ділянці адренергічних синапсів.	12	2		6		4	12					12
Тема 5. Лікарські засоби, що пригнічують центральну нервову систему	2	2		2		2	12	1	2			12
Тема 6. Лікарські засоби, що збуджують центральну нервову систему	2	2		2		2	12					12
Тема 7. Лікарські засоби, що впливають на функції органів дихання	12	2		4		6	12					12
Тема 8. Лікарські засоби, що впливають на серцево-судинну систему	26	4		16		6	18	1	2			18

Тема 9. Лікарські засоби, що впливають на функцію нирок	8	2		2		4	10					10
Тема 10. Лікарські засоби, що впливають на міометрій	10	2		6		2	8					8
Всього III семестр	125	22		60		43	131	3	6			122
Семестр IV												
Тема 11. Лікарські засоби, що діють на кровотворення, систему згортання крові та фібриноліз	12	2		4		6	14					14
Тема 12. Лікарські засоби, що впливають на функції органів травлення	19	4		10		5	21	1	2			18
Тема 13. Гормональні та антигормональні препарати	24	4		14		6	20					20
Тема 14. Вітамінні препарати.	12	2		4		6	12					12
Тема 15. Лікарські засоби, що впливають на обмін речовин, імунітет. Лікарські засоби для лікування алергічних захворювань	14	2		6		6	14					14
Тема 16. Антисептичні та дезінфекційні засоби	12	2		4		6	3	1	2			12
Тема 17. Хіміотерапевтичні лікарські засоби	28	6		18		4	18					18
Тема 18. Протипухлинні лікарські засоби. Діагностичні лікарські засоби. Радіопротектори та засоби, що сприяють виведенню радіонуклідів	12	2		6		4	3	1	2			12
Тема 19. Ускладнення при лікуванні лікарськими засобами. Перша допомога при гострих отруєннях лікарськими засобами	12	4		4		4	13	1	2			10
Всього IV семестр	145	28		70		47	139	3	6			130

Всього годин	270	50		130	90		270	6	12			252
--------------	-----	----	--	-----	----	--	-----	---	----	--	--	-----

12. **Форми і методи навчання**

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є: лекції, практичні заняття; самостійна робота студентів (СРС); консультації.

Методи навчання

1. Словесні (вербальні) методи

- лекція (інформаційна, проблемна, інтерактивна);
- пояснення, бесіда, дискусія;
- розповідь, узагальнення та систематизація матеріалу;
- аналіз фармакологічних ситуацій та клінічних прикладів.

2. Наочні методи

- демонстрація лікарських засобів, їх форм випуску та упаковок;
- використання таблиць, схем, алгоритмів дії препаратів;
- мультимедійні презентації, відеоматеріали;
- візуалізація механізмів дії лікарських засобів.

3. Практичні методи

- розбір клініко-фармацевтичних ситуацій (case-study);
- аналіз рецептів та схем фармакотерапії;
- визначення фармакологічних груп і характеристик лікарських засобів;
- моделювання ситуацій консультування пацієнтів щодо застосування препаратів;
- виконання практичних завдань з підбору лікарських засобів.

4. Інтерактивні методи

- робота в малих групах;
- дискусії та обговорення клінічних випадків;
- рольові ігри («фармацевт – пацієнт»);
- ситуаційні завдання та тестування;
- використання цифрових освітніх платформ і симуляторів.

5. Методи самостійної роботи

- опрацювання навчальної та довідкової літератури;
- робота з інструкціями до лікарських засобів;
- підготовка рефератів, презентацій, доповідей;
- виконання індивідуальних завдань;
- самостійний аналіз фармакологічних груп препаратів.

13. **Види та форми контролю:**

Поточний контроль

Контроль знань на кожному занятті: усне та письмове опитування.

Контроль змістових модулів: усне та письмове опитування.

Умови допуску до контролю змістових модулів: наявність мінімальної кількості балів за заняття змістового модулю.

Модульний контроль відбувається в кінці вивчення блоків змістових модулів.

Семестровий контроль

Форма семестрового контролю: залік

Умови допуску до семестрового контролю: поточний рейтинг не менше 36 рейтингових балів, наявність мінімальної кількості балів за контроль змістового модулю, відсутність невідпрацьованих пропусків практичних занять, виконання всіх вимог, які передбачені робочою програмою освітнього компонента.

13. Оцінювання знань

Протягом вивчення освітнього компонента всі види діяльності студента підлягають контролю, як поточному (на кожному занятті), так і підсумковому (під час контрольних заходів).

Підсумковий контроль – це діагностика засвоєння студентом матеріалу модулю (кредиту). Вивчення освітнього компонента закінчується екзаменом.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям теми та під час індивідуальної роботи викладача зі студентом для тих тем і питань, які студент опрацьовує самостійно і вони не належать до структури практичного заняття.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

При засвоєнні кожної теми модулю за поточну навчальну діяльність студента виставляються оцінки за бальною шкалою, у межах визначеної для теми кількості балів.

90-100 <i>відмінно</i>	демонструє глибокі, системні та усвідомлені знання з усіх тем дисципліни; вільно орієнтується у класифікації лікарських засобів, механізмах їх дії; правильно використовує фармакологічну термінологію; уміє аналізувати фармакологічні ефекти, взаємодії та побічні дії препаратів; аргументовано обґрунтовує вибір лікарських засобів у конкретних ситуаціях; відповіді повні, логічні, без помилок, з елементами клінічного мислення.
82-89 <i>добре</i>	має достатньо повні знання навчального матеріалу; допускає незначні неточності у характеристиці лікарських засобів; правильно відтворює основні фармакологічні властивості препаратів; уміє пояснювати механізми дії та показання до застосування; відповіді логічні та послідовні.
75-81 <i>добре</i>	володіє основним матеріалом; допускає окремі неточності у відповідях; відтворює класифікацію та основні характеристики лікарських засобів; частково обґрунтовує застосування препаратів; відповіді логічні, але менш узагальнені.
68-74 <i>задовільно</i>	володіє основними знаннями, але фрагментарно; відтворює матеріал переважно на репродуктивному рівні; допускає помилки у механізмах дії, показаннях або назвах препаратів; має труднощі з аналізом фармакологічних властивостей; відповіді неповні, без чітких висновків.
60-67 <i>задовільно</i>	знання поверхневі, фрагментарні; допускає суттєві помилки у визначенні фармакологічних груп; частково відтворює навчальний матеріал;

	виконано 60–63% завдань; відсутнє обґрунтування вибору лікарських засобів.
35-59 <i>незадовільно</i>	має поверхові та несистемні знання; не розуміє механізмів дії лікарських засобів; не вміє встановлювати зв'язок між фармакологічними ефектами та застосуванням; допускає значні помилки; відповіді короткі, непослідовні, часто з підказкою.
0-34 <i>незадовільно</i>	не засвоїв навчальний матеріал; виконано менше 35% завдань; не орієнтується у фармакологічних групах та їх застосуванні; не дотримується вимог до виконання завдань.
60-100	зараховано
0-59	незараховано

Максимальна кількість рейтингових балів, що присвоюється студентам при засвоєнні модулю (залікового кредиту) – 100, в т. ч. за поточну навчальну діяльність – 60 балів, за результатами модульного контролю – 40 балів. Оцінка за освітній компонент виставляється як середня арифметична оцінка засвоєння всіх модулів і має визначення за системою ECTS та за традиційною шкалою, прийнятою в Україні.

15. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль відбувається в кінці вивчення блоків змістових модулів.

Оцінювання самостійної роботи здобувача освіти

Під час контролю за змістовими модулями.

16. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Залік, екзамен.

Після закінчення вивчення модулю, поточна навчальна діяльність оцінюється шляхом додавання кількості балів, набраних студентом за змістові модулі. Максимальна кількість, яку може набрати студент при вивченні модулю, з додаванням балів за самостійну роботу, дорівнює 60 балам. Мінімальна кількість, яку може набрати студент при вивченні модулю, з додаванням балів за самостійну роботу, дорівнює 36 балам.

Оцінювання семестрового контролю здійснюється в межах від 24 до 40 балів.

Оцінка за освітній компонент А, В, С, D, Е виставляється лише студентам, яким зараховані усі модулі з дисципліни.

Конвертація кількості балів за освітній компонент в оцінки за шкалою ECTS та національною шкалою

Бали	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно (зараховано)	А
82–89	Дуже добре (зараховано)	В
75–81	Добре (зараховано)	С

67-74	Задовільно (зараховано)	D
60-66	Достатньо (зараховано)	E
35-59	Незадовільно (незараховано)	FX
1-34	Не допущений	F

Оцінка з освітнього компоненту FX, F виставляється студентам, яким не зараховано хоча б один модуль з освітнього компоненту після завершення її вивчення.

Оцінка FX виставляється студентам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але не склали підсумковий контроль. Вони мають право на повторне складання не більше 2 разів під час канікул та впродовж 2 (додаткових) тижнів після закінчення семестру за графіком, затвердженим директором.

Студенти, які одержали оцінку F по завершенню вивчення освітнього компоненту (не виконали робочу програму хоча б з одного модулю, або не набрали за поточну навчальну діяльність з модулю мінімальну кількість балів) повинні пройти повторне навчання за індивідуальним навчальним планом.

17. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (ЗАЛІКУ)

1. Препарати гормонів передньої та задньої долей гіпофіза, їх фармакодинаміка, застосування та побічні дії.
2. Характеристика засобів для корекції функції щитоподібної залози.
3. Гіпоглікемічні засоби та їх застосування при різних формах тяжкості цукрового діабету.
4. Порівняльна характеристика препаратів глюкокортикостероїдів для перорального та парентерального застосування.
5. Порівняльна характеристика препаратів глюкокортикостероїдів для зовнішнього застосування.
6. Дезоксикортикостерону ацетат. Дія на водно-мінеральний обмін. Застосування, побічні дії.
7. Порівняльна характеристика препаратів чоловічих статевих гормонів.
8. Анаболічні стероїдні препарати, фармакодинаміка, застосування, побічні дії.
9. Препарати естрогенів та гестагенів, фармакодинаміка, застосування, побічні дії.
10. Пероральні гормональні контрацептивні засоби. Характер дії. Застосування.
11. Порівняльна характеристика препаратів водорозчинних вітамінів.
12. Порівняльна характеристика препаратів жиророзчинних вітамінів та вітаміноподібних засобів.
13. Класифікація протиалергічних засобів. Порівняльна характеристика антигістамінних засобів.
14. Біогенні стимулятори та ферментні препарати, їх фармакодинаміка та застосування.
15. Імуностимулятори. Імунодепресанти. Особливості дії. Застосування.
16. Плазмозамінні рідини та засоби для парентерального харчування. Фармакодинаміка, застосування.
17. Класифікація антисептичних та дезінфекційних засобів.
18. Відмінність між антисептичними та дезінфекційними засобами. Порівняльна характеристика засобів, що містять йод, окисників, солей важких металів. Гостре отруєння солями ртуті, невідкладна допомога.
19. Порівняльна характеристика барвників, похідних нітрофурану, альдегідів з групи

антисептичних та дезінфекційних засобів.

20. Класифікація хіміотерапевтичних засобів. Принципи хіміотерапії.
21. Фармакологічна характеристика похідних нітрофурану, 8-оксихіноліну, 4-хінолону, нафтиридину, фторхінолонів.
22. Класифікація сульфаніламідних засобів, спектр протимікробної дії, принципи дозування, застосування та побічні дії.
23. Класифікація антибіотиків за хімічною структурою, спектром дії та за механізмом дії. Принципи раціонального призначення антибіотиків.
24. Класифікація, фармакологічна характеристика β -лактамних антибіотиків.
25. Фармакологічна характеристика тетрациклінів, макролідів та хлорамфеніколів.
26. Класифікація та фармакологічна характеристика протитуберкульозних препаратів. Застосування антибіотиків з групи аміноглікозидів у лікуванні туберкульозу.
27. Протисифілітичні засоби. Класифікація, фармакодинаміка окремих препаратів та їх побічні дії.
28. Фармакологічна характеристика засобів для лікування амебіази, лямбліозу, трихомонозу та лейшманіозу.
29. Протималярійні препарати. Їх застосування для лікування малярії та профілактики.
30. Класифікація, механізми дії антигельмінтних засобів. Особливості застосування при різних формах гельмінтозів.
31. Протимікозні засоби. Загальна характеристика. Класифікація, застосування при різних видах мікозів.
32. Фармакологічна характеристика протівірусних засобів.
33. Класифікація засобів для лікування онкологічних захворювань, фармакодинаміка, побічні дії.
34. Діагностичні засоби. Їх застосування.
35. Радіопротектори та засоби, що сприяють виведенню радіонуклідів. Механізм дії, застосування.
36. Ускладнення фармакотерапії. Причини їх виникнення. Профілактика ускладнень.
37. Загальні принципи невідкладної терапії при гострих отруєннях.
38. Антidotна терапія.

18. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО СЕМЕСТРОВОГО ЕКЗАМЕНУ

1. Рецепт, його структура та значення.
2. Правила виписування твердих лікарських форм (порошків, таблеток, драже, капсул).
3. Правила виписування м'яких лікарських форм (свічок, мазей, паст, лініментів).
4. Правила виписування рідких лікарських форм (настоянок, екстрактів, новогаленових препаратів, відварів, настоїв, мікстур, розчинів, лікарських форм для ін'єкцій).
5. Визначення фармакології як науки, її місце серед медичних та фармацевтичних наук. Значення фармакологічних знань для практичної діяльності фармацевта.
6. Фармакокінетика, її етапи.
7. Шляхи введення лікарських засобів в організм, їх порівняльна характеристика.
8. Фармакодинаміка, механізм дії ліків.
9. Види дії лікарських засобів.
10. Негативні види дії ліків, їх причини.
11. Комбінована дія ліків (синергізм, антагонізм).
12. Ендогенні фактори, що впливають на дію ліків. Їх характеристика.
13. Екзогенні фактори, що впливають на дію ліків. Їх характеристика.
14. Класифікація засобів, що впливають на ПНС.
15. Класифікація засобів, що діють на аферентні нерви.
16. Місцевоанестезуючі засоби. Порівняльна характеристика, застосування при різних видах анестезії.

17. В'язучі, обволікальні та адсорбівні лікарські засоби. Механізм дії. Застосування.
18. Подразнювальні засоби. Фармакодинаміка, застосування.
19. Класифікація засобів, що діють на еферентні нерви.
20. Класифікація засобів, які діють у ділянці холінергічних синапсів.
21. М-холіноміметичні засоби. Механізм дії, фармакодинаміка, застосування, побічні дії.
22. Н-холіноміметики. Особливості дії. Застосування. Токсична дія нікотину. Шкідливість куріння. Засоби, які застосовуються для відвикання.
23. Антихолінергічні засоби. Механізм дії. Фармакодинаміка. Застосування.
- Побічні дії.
24. Отруєння ФОС, невідкладна допомога при отруєнні.
25. М-холіноблокуючі засоби. Порівняльна характеристика засобів. Гостреотруєння атропіном. Невідкладна допомога.
26. Гангліоблокатори. Фармакодинаміка, застосування, побічні дії.
27. Міорелаксанти. Механізм дії, фармакодинаміка, застосування.
28. Класифікація засобів, які діють у ділянці адренергічних синапсів.
29. Альфа-адреноміметики. Механізм дії, фармакодинаміка, застосування, побічні дії, порівняльна характеристика засобів.
30. β -адреноміметики. Механізм дії, фармакодинаміка, застосування, побічні дії, порівняльна характеристика засобів.
31. α , β -адреноміметики. Механізм дії, фармакодинаміка, застосування, побічні дії, порівняльна характеристика засобів.
32. α -адреноблокатори. Механізм дії, фармакодинаміка, застосування, побічні дії, порівняльна характеристика засобів.
33. β -адреноблокатори. Механізм дії, фармакодинаміка, застосування, побічні дії, порівняльна характеристика засобів.
34. Механізм дії, фармакодинаміка, застосування, побічні дії симпатолітиків.
35. Класифікація засобів, що діють на ЦНС.
36. Засоби для інгаляційного наркозу. Їх фармакологічна характеристика.
37. Засоби для неінгаляційного наркозу. Їх фармакологічна характеристика.
38. Спирт етиловий. Місцева та резорбтивна дія. Застосування в медичній та фармацевтичній практиці.
39. Гостре отруєння спиртом етиловим. Невідкладна допомога. Хронічнеотруєння (алкоголізм). Лікування.
40. Снодійні засоби. Їх фармакологічна характеристика.
41. Порівняльна характеристика засобів для лікування епілепсії.
42. Порівняльна характеристика протипаркінсонічних засобів.
43. Наркотичні анальгетики. Механізм дії, порівняльна характеристика препаратів, побічні дії.
- Отруєння морфіном, невідкладна допомога пригострому отруєнні.
44. Порівняльна характеристика нестероїдних призапальних засобів, побічні дії.
45. Класифікація психотропних засобів.
46. Седативні засоби. Фармакодинаміка, застосування, побічні дії бромідів.
47. Транквілізатори. Їх фармакологічна характеристика.
48. Нейролептики. Фармакодинаміка, застосування, побічні дії.
49. Фармакологічна характеристика антидепресантів.
50. Механізм дії, фармакодинаміка, застосування, побічні дії ноотропних засобів.
51. Порівняльна характеристика психостимуляторів.
52. Фармакодинаміка, застосування загальнотонізуючих засобів.
53. Фармакологічна характеристика аналептиків.
54. Класифікація протикашльових та відхаркувальних засобів.
55. Порівняльна характеристика протикашльових засобів.
56. Порівняльна характеристика відхаркувальних засобів.
57. Засоби для лікування бронхіальної астми.
58. Загальна характеристика серцевих глікозидів. Класифікація. Особливості дії.

Застосування при гострій серцевій недостатності.

59. Гостре отруєння серцевими глікозидами. Невідкладна допомога.
60. Порівняльна характеристика антиаритмічних засобів.
61. Фармакологічна характеристика антиангінальних засобів.
62. Класифікація гіпотензивних засобів.
63. Порівняльна характеристика засобів для лікування атеросклерозу.
64. Засоби, що застосовуються при інфаркті міокарда.
65. Порівняльна характеристика засобів, що покращують мозковий кровообіг.
66. Класифікація сечогінних засобів за механізмом дії.
67. Застосування інгібіторів АПФ та сечогінних засобів у лікуванні гіпертонічної хвороби.
68. Засоби, які гальмують утворення конкрементів та полегшують їх виділення з сечею. Застосування їх у лікуванні подагри та сечокам'яної хвороби.
69. Класифікація маткових лікарських засобів.
70. Порівняльна характеристика маткових засобів.
71. Засоби для лікування гіпохромних та гіперхромних анемії, їх фармакодинаміката побічні дії.
72. Фармакологічна характеристика засобів, що зменшують зсідання крові, фібриноліз та агрегацію тромбоцитів.
73. Порівняльна характеристика коагулянтів та антифібринолітичних засобів.
74. Засоби, що впливають на апетит, механізм дії, фармакодинаміка, застосування, побічні дії.
75. Засоби, що призначаються при недостатній секреції залоз шлунка. Порівняльна характеристика ферментних препаратів.
76. Засоби, що застосовуються при надмірній секреції залоз шлунка. Класифікація, порівняльна характеристика окремих препаратів.
77. Блювотні та протиблювотні засоби, їх застосування.
78. Засоби для лікування гострого та хронічного панкреатиту. Їх фармакодинаміката побічні дії.
79. Фармакологічна характеристика гепатотропних засобів.
80. Класифікація проносних засобів.
81. Порівняльна характеристика проносних засобів.

19. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Нековаль І.В., Казанюк Т.В. Фармакологія: Підручник 10-е вид., перероб. і доп. К: Медицина, 2022. 552 с.
2. Фармакологія за Рангом і Дейлом : у 2 т. Т. 2 / Джеймс М. Ріттер [та ін.]. – 9-е вид. – Київ : «Медицина», 2022. – 352 с.

Додаткова

1. Фармакологія за Рангом і Дейлом : у 2 т. Т. 1 / Джеймс М. Ріттер, Род Флавер, Грем Гендерсон та ін. – 9-е вид. – Київ : ВСВ «Медицина», 2022. – 588 с.
2. Клінічна фармакологія : навчальний посібник / М. В. Хайтович, Г. В. Зайченко, І. О. Афанасьєва та ін. – Київ : ВСВ «Медицина», 2024. – 335 с.
3. Фармакологія : навчально-методичний посібник з позааудиторної та аудиторної роботи здобувачів вищої освіти / С. Ю. Штриголь, І. М. Риженко, К. Г. Щокіна та ін. ; за ред. проф. С. Ю. Штриголя. – Харків : Вид-во НФаУ, 2023. – 277 с.
4. Фармакологія : підручник / І. В. Нековаль, Т. В. Казанюк. – 10-е вид. – Київ : ВСВ «Медицина», 2024.

5. Rang & Dale's Pharmacology / James M. Ritter, Rod J. Flower, Graeme Henderson et al. – 10th ed. – Elsevier, 2023. – 872 p.
6. Katzung's Basic & Clinical Pharmacology / Bertram G. Katzung, Anthony J. Trevor. – 16th ed. – McGraw Hill, 2024.

Інформаційні ресурси

1. World Health Organization — <https://www.who.int>
2. European Medicines Agency — <https://www.ema.europa.eu>
3. U.S. Food and Drug Administration — <https://www.fda.gov>
4. National Center for Biotechnology Information — <https://www.ncbi.nlm.nih.gov>
5. PubMed — <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov>
6. Drugs.com — <https://www.drugs.com>
7. Medscape — <https://www.medscape.com>
8. RxList — <https://www.rxlist.com>
9. British National Formulary — <https://bnf.nice.org.uk>
10. National Institute for Health and Care Excellence — <https://www.nice.org.uk>
11. Державний експертний центр МОЗ України — <https://dec.gov.ua>
12. Міністерство охорони здоров'я України — <https://moz.gov.ua>
13. Компендіум лікарські препарати — <https://compendium.com.ua>
14. Державний реєстр лікарських засобів України — <http://www.drlz.com.ua>
15. Cochrane — <https://www.cochranelibrary.com>